

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

13.03.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Двигателят временно не работи

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/03/12/1786101_dvigateliat_vremenno_ne_raboti/

Износът на България, който при свитото потребление и инвестиции през последните години беше основна причина за растежа на икономиката, се свива за пръв път от октомври 2009 г. Спадът през януари е 10.2% спрямо първия месец на 2011 г., сочат данните на Националния статистически институт. Ако се гледа само износът за трети страни (извън Европейския съюз), понижението е с 14%. Това, както и стагниращият внос, разширява търговския дефицит над девет пъти спрямо януари 2011 г. - до 345 млн. лв.

Забавяне или рецесия

Свиването на външната търговия вещае забавяне на икономическия растеж, особено ако съвпадне с рецесия в ЕС, където българските компании пласират близо две трети от износа си. Тогава местната икономика при липсата на нови двигатели също може да се свие, а с това се засилва и рискът от закриване на работни места.

Частично успокоение е, че при по-нисък експорт държавата възстановява по-малко ДДС и това влияе положително на бюджетното салдо, но само в краткосрочен план.

За момента обаче повечето прогнози са за забавяне на растежа както на индустрията, така и на икономиката, а допусканията за рецесия са по-малко на брой. Повечето икономисти и представителите на бизнеса смятат, че понижението е заради високата база, достигната в началото на миналата година, и спрямо която се мерят последните данни. Тогава цените на петрола се покачваха и тласкаха нагоре производствената инфлация, но причината бе паричната експанзия на Федералния резерв САЩ и ефекта, който тя създава в глобален мащаб.

Днес тези икономически стимули са изконсумирани, като въпросът е дали европейската икономика ще се върне в нормалното си русло, или преди това ще изпадне в краткотрайна рецесия.

Виновно е времето

За момента повечето мениджъри, до които "Капитал" се допита, смятат, че понижението не е тревожно. Според Никола Треан, който е изпълнителен директор на медния производител "Аурубис България", износът за януари не се е понижил, а продажбите остават стабилни.

"Може да отчетем известна разлика спрямо същия период на миналата година заради цените на медта, но те са повече или по-малко стабилни, така че няма да има съществена промяна. До края на годината също не очакваме да има промени в износа ни, движим се по план", коментира той.

Подобно мнение изказа и Антон Петров, който е регионален мениджър на "Виохалко" за България и оглавява пернишкия производител "Стомана индъстри". По негово мнение на пазара няма нова тенденция, като единствено февруари е бил по-слаб месец, но причината е била в климатичните фактори.

"Не е коректно да сравняваме първото тримесечие на тази година спрямо същото на миналата. Тогава имаше натрупване на стокови запаси - бързо развитие на индустрията и рекордни равнища в Германия. Съвсем естествено е сега да има забавяне. Трудно е да се прецени дали идва нова рецесия, но пазарът не оказва силни и сериозни тенденции за свиване", обясни Петров.

Собственикът на голяма индустриална компания, пожелал анонимност, обаче сподели притесненията си за идващите месеци. По думите му сигурност няма нито в клиентите, за които компанията му изнася, нито в банките, които обслужват дейността, и всеки ден фирмата се бори да запази позициите си.

По на изток

Януарската статистика, която представя разбивка само за търговията с трети страни, показва, че спад в продажбите има при основните отрасли на българската промишленост. Така например износът на горива спада с 29.5% на годишна база до 278.9 млн. лв. Спадът при междинните продукти е 25.8% до 232 млн. лв., а при химическата промишленост износът е 118.8 млн. лв., или 2.8% под равнището от миналия януари.

За сметка на това по-големи продажби зад граница са отчетени при добивната промишленост - 33.4 до 168.7 млн. лв., както и при износа на храни - с 15.5% до 63 млн. лв.

В края на 2010 г. и в началото на миналата година се открие тенденция българските износители да увеличават продажбите си в държави извън Европейския съюз. Експортът към нови пазари като Китай, ЮАР и Обединените арабски емирства растеше с двуцифрени темпове и достигаше като стойност този на традиционни пазари.

Днес обаче фирмите губят позиции почти навсякъде. Към Турция, която е основен пазар извън ЕС, експортът се понижава с 31.6% до 234 млн. лв. Към Сърбия продажбите са се свили с 22% до 56 млн. лв., а за Русия - с 21.9% до 56.8 млн. лв.

С 19.6% до 79.4 млн. лв. се понижава и стойността на изнесените за Китай стоки. Азиатската държава бе сочена като звезден пазар за компаниите ни, но и тази тенденция се е оказала краткосрочна. Единствената държава, към която България поддържа значим ръст на износа, е ОАЕ. Общо 8% от януарския износ са насочени към емирствата, а спрямо

миналия януари увеличението е двадесетократно.

"Българските фирми, работещи за европейския пазар, задължително ще бъдат засегнати. Радващо е, че бизнесът диверсифицира износа си към трети страни, но въпреки това Европа остава водещ пазар. Тази година износет със сигурност няма да е двигател на растежа. Темповете сериозно ще са забавят и ние очакваме БВП да нарасне с между 0 и 1%", коментира Десислава Николова, старши икономист в Института за пазарна икономика.

Допитване и сред други независими икономисти показва ревизия на прогнозата за икономически растеж през тази година до най-много 1%. В същото време правителствената прогноза е БВП да нарасне с 2.8%, въпреки че бюджетът е съставен при очакване за 1% ръст.

[Вестник Класа](#)

✓ Кризата удари двигателя на растеж у нас - износет с първи спад от 2 години насам

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/198069-%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%B8+%D0%B4%D0%B2%D0%B8%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8F+%D0%BD%D0%B0+%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B6+%D1%83+%D0%BD%D0%B0%D1%81+%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%8A%D1%82+%D1%81+%D0%BF%D1%8A%D1%80%D0%B2%D0%B8+%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%B4+%D0%BE%D1%82+2+%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8+%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B0%D0%BC>

Кризата удари основния локомотив на икономически растеж в България – износа. През януари той е намалял с 10,2% на годишна база до 2,8 млрд. лв., отчете националната статистика вчера. Към Европейския съюз (ЕС) експортът ни се свива със 7,6, а към трети страни – с цели 14% до 1 млрд. лв.

Това е първият спад на износа след повече от две години на ръстове - 26 поредни месеца от ноември 2009 г. до края на 2011 г. Спрямо януари 2010 г. обаче износет нараства с близо 57%, а спрямо същия месец на 2009 г. - със 76 на сто. Вносът също намалява, но с минималните 0,3% до 3,15 млрд. лв. (без разходи за доставка), а ако се включат и те, спадът е с 0,2% до 3,3 млрд. лв. Общото външнотърговско салдо е отрицателно за януари 2012 г. и възлиза на 509,3 млн. лв. спрямо 199,4 млн. лв. за същия месец на 2011 г., или ръст от 309,9 млн. лв. От него 284 млн. лв. е със страните извън ЕС (спрямо 94,1 млн. лв. за януари 2011 г.). Основна причина за влошаването на сметката е намалението на износа ни за Турция със 110 млн. лв. до 235 млн. лв. Ако се елиминират разходите за транспорт и застраховки при вноса, салдото пак излиза отрицателно до -345 млн. лв. при -37 млн. лв. през януари миналата година.

Основните търговски партньори на България извън Европа са Турция, Обединените арабски емирства, Китай, Македония, Русия и Сърбия, които формират 53,1% от износа за трети страни. Значително нараства износет за Обединените арабски емирства, Бразилия и Република Корея. Най-голям спад е отчетен при износа за Сингапур, ЮАР, Босна и Херцеговина и Хърватия. Вносът на България извън ЕС за януари 2012 г. се е увеличил с 0,9% спрямо същия месец на предходната година и възлиза на 1,4 млрд. лева. Според статистиката най-голям ръст бележи вносът от Босна и Херцеговина, Република Корея, Перу, ЮАР, Тайван и Индия, а най-голям спад – от Обединените арабски емирства, Израел и Грузия, сочи още статистиката.

Данните за търговията през януари със страните - членки на ЕС, ще бъдат публикувани на 10 април.

За цялата минала година експортът ни растеше с 30% до 39,56 млрд. лв., а вносът с 21% до 43,37 млрд. лв. Ако се погледнат месечните данни обаче, през втората половина на годината ясно се вижда забавяне на темпа на растеж на годишна база както при импорта, така и при експорта. Ако януари 2011 г. спрямо януари 2010 г. износет е нараснал с рекордните 74,6 на сто, то в края на годината – декември 2011 г. спрямо декември предходната, тази скорост е намаляла до малко над 13 на сто.

Само към страни от ЕС през миналата година сме изнесли продукция за 24,7 млрд. лв, което е с 33,6% повече от 2010 г. Основните ни търговски партньори остават Германия, Румъния, Италия, Гърция и Белгия, които формират 67,4% от износа за страните - членки на ЕС. Най-значително нарастване се наблюдава в износа за Малта, Дания и Португалия. Спад е регистриран при стоките, изнесени за Словения и Люксембург. Вносът ни от ЕС за 2011 г. се е увеличил с 22,8% спрямо 2010 г. и възлиза на 27 млрд. лв. Най-голям ръст е отчетен при вноса от Испания и Кипър, а намаление – от Малта, Финландия, Португалия и Дания.

Според данните на НСИ от вчера отрицателният търговски баланс нараства до 3,8 млрд. лв. за миналата година от 3,6 млрд. лв., каквито бяха досегашните разчети. Влошаването с 202 млн. лв. се дължи на ревизираната към увеличение стойност на вноса с 453 млн. лв.

✓ Икономисти: Направете си сметката, преди да сваляте ДДС

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/198065-%D0%98%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%3A+%D0%9D%D0%B0%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5+%D1%81%D0%B8+%D1%81%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0%2C+%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8+%D0%B4%D0%B0+%D1%81%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8F%D1%82%D0%B5+%D0%94%D0%94%D0%A1>

Една бегла сметка показва, че само при достигането на ръст на brutния вътрешен продукт (БВП) от поне 4% би могло да се пристъпи към намаление на данък добавена стойност (ДДС). Причината е, че при такава ситуация по всяка вероятност бюджетът няма да е с дефицит, а с излишък. Това коментира финансистът Емил Хърсев пред Нова телевизия по повод идеята на финансовия министър ДДС да бъде намален с 1% през май и с още толкова до края на мандата на ГЕРБ. Според Хърсев задължително условие, когато една държава намалява данъци, е същевременно да се покаже финансова стабилност пред външните партньори. В противен случай, ако отидеш при кредитори с намерението да си намалиш приходите, това за тях означава – ето поредния гръцки сюжет. Логиката на кредиторите е колкото по-големи приходи

получава кредитополучателят, толкова по-сигурно е, че ще ни върне парите, посочи финансистът. Според еврокомисаря Кристилина Георгиева евентуалното намаление на ДДС е правилен път, стига добре да сме си направили сметката. Пред БНТ тя предупреди, че трябва да се обмисли и с какви други начини би могло да се стимулира вътрешното потребление, освен с намаление на данъка.

Понижаването на данъка върху добавената стойност с малък процент обикновено не води до по-ниски цени, пък заяви експертът в Института за пазарна икономика Калоян Стайков. Според него, за да има сериозен ефект, данъкът трябва да бъде намален с 5%, но отделен е въпросът, дали това е добра идея. Той уточни, че промяната на данъчната ставка е свързана с допълнителни разходи за фирмите и тези разходи ще бъдат покрити чрез запазване на крайната цена. Намалването на ДДС очевидно означава и по-малко приходи в държавната хазна, каза още той. Икономиката може да се стимулира с понижаване на данъците върху труда, посочи Стайков.

✓ **Борисов: Пенсиите изядоха фискалния резерв**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/198067_%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%B2%3A+%D0%9F%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%B8%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%B8%D0%B7%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D1%85%D0%B0+%D1%84%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%8F+%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%B2

Парите от фискалния резерв са отишли за изплащане на по-високите пенсии. Това каза вчера премиерът Бойко Борисов пред bTV. Когато ГЕРБ дошли на власт през юли 2009 г., парите в резерва били 7,2 – 7,3 млрд. лв., а сега – 4,3 млрд. лв. Разликата според Борисов идва заради решението на последното правителствено заседание на тройната коалиция за вдигане на пенсиите, което коствало по един милиард лева на година. „Ето ви 3 милиарда, които няма откъде да се вземат, освен от фискалния резерв в условията на финансова криза и при ръст на икономиката от 1%“, коментира министър-председателят.

Той припомни, че отделно от това при идването си на власт пасивът е бил половин милиард лева, което признал и бившият финансов министър Пламен Орешарски. От ГЕРБ заварили и редица плащания по договори, сключени от предишните управляващи – 300 млн. лв. за влаковете „Сименс“, 300 млн. лв. за хеликоптери, 30 млн. лв. за Водното огледало, задължения към фирмите. Това не е плащано и сега ГЕРБ плащат, обясни Борисов.

Допълнително натоварване за фиска идвало и от заема от 500 млн. лв. за АЕЦ „Белене“. За него три години поред ГЕРБ изплащали по 30 млн. лв. лихви. Отделно са дадени 100 млн. лв. само върху кредита за „Белене“, каза премиерът. Според него „от тройната коалиция са залагали тези бомби, за да гръмнем още на първата година и тогава те да се върнат с вече унищожен ГЕРБ“.

В момента финансистите на партията мислели върху няколко възможности за намиране на заем за погасяване на дълговете. Една от вероятните мерки е за привличане на външни средства. Тя била отлагана три години, защото правителството се опитвало да запълни липсите със собствени сили.

Борисов остава оптимист, защото сега управляващите усвоявали в пъти по-добре пари от еврофондовете. По тази линия се очаквали да постъпят между 4 и 4,5 млрд. евро за 2012 г. и с тях да се покриват дупките в бюджета. В момента, по думите на Борисов, се ползвали средства пак от фискалния резерв за строителството на магистрали и пречиствателни станции, което щяло да се компенсира, когато Брюксел преведе парите.

Друга идея е да се вземат до 20% от средствата в Сребърния фонд, „за да бъдат управлявани по-добре“. Според Борисов парите във фонда, който е предназначен за подпомагане на пенсионната система, биха стигнали за изплащане на пенсии за два месеца.

В момента в Сребърния фонд има 1,8 млрд. лв. и ние ги държим като неприкосновен резерв, но те са на най-ниската възможна лихва от 2%, обясни премиерът. Пенсиите от своя страна излизали по 10 млрд. лв. на година. В същото време по заема за „Белене“ държавата плащала лихви по 10-12 %.

На въпрос дали е възможно огромната разлика от 10 пъти в някои цени на лекарствата да отива в „черна каса“ на ГЕРБ, Бойко Борисов отвърна, прекръствайки се: „Не, заклевам се, да пукна!“

Той отново заяви, че до няколко дни ще реши дали да уволни здравния министър Стефан Константинов. Зависи дали ще овладее ситуацията с цените на медикаментите, обясни премиерът. Депутатите от ГЕРБ поставили слаби оценки единствено на Константинов в наскоро проведената анонимна анкета в парламентарната група.

Борисов обеща да падне таванът от 180 хил. лв., които се отпускат за лечение на деца в момента. Според него нищо не налагало да има специален фонд, който да разпределя парите за нуждаещите се, при положение че здравната каса осигурява плащанията.

Премиерът заяви още, че се надява правителството да успее с инфраструктурните проекти, за да може хората да го оценят и ГЕРБ отново да има възможност да управлява сама. Като най-близки политически субекти премиерът определи Синята коалиция, хората на Яне Янев и сдружението на Меглена Кунева.

[Вестник Сера](#)

✓ **Планът "Дянков" за държавния дълг фатално закъснява**

<http://www.segabg.com/article.php?id=592864>

Управляващите закъсняват с мерките, които смятат да използват, за да покрият задълженията на държавата през тази и следващата година, смятат икономисти. Само след 10 месеца правителството трябва да плати закуп еврооблигации за почти 1.7 млрд. лева, чийто падеж е на 15 януари 2013 г. Тъй като бюджетът е на дефицит, а фискалният резерв е критично малък, всички са единодушни, че трябва да се търсят нови заеми.

Финансовият министър Симеон Дянков вече обяви, че смята да набави необходимите средства с тройна комбинация - приватизация, пускане на облигации в чужбина и заемане на пари от българския пазар, в което може да се включи и Сребърният фонд. И трите съставки на плана обаче изискват значително време, с каквото правителството не разполага. За да може Сребърният фонд да инвестира в облигации на българското правителство, законът трябва да бъде променен. Проектът за промени тепърва ще се обсъжда в Народното събрание. Ако депутатите одобрят тази опция, ще трябва да се търси дружество, мениджър на Сребърния фонд, което да подготви инвестирането на част от средствата и след като получи одобрението на управителния съвет на фонда, да участва на дълговия пазар. Всичко това отнема месеци. Идеята на Дянков е Сребърният фонд да даде пари назаем на правителството, като купи ДЦК за определен срок и с определена лихва. До падежа във фонда ще отиват периодично лихви, а накрая ще се върне и "главницата" - инвестираната сума. Това е нормална практика и в другите държави и у нас пенсионните фондове, както и банки и застрахователи инвестират с охота в български ДЦК, защото тези книжа са сравнително нискорискови, а пък носят добра доходност. От ДСБ предложиха на Дянков да улесни условията, при които и граждани да могат да влагат парите си в държавни облигации. Според Иван Костов, "ако се направи хубава реклама - 5% лихва за 5-годишните облигации", те ще са атрактивни и за физически лица, и за пенсионни и застрахователни компании, и за фирми. Изненадваща подкрепа за влягане на част от Сребърния фонд в дългови книжа на българската държава дойде от еврокомисар Кристалина Георгиева. Тя обаче подчерта, че е важно инвестициите на резервния пенсионен фонд да са разнообразни и решенията да се взимат от политически независими хора. В момента в управата на фонда начело е финансовият министър и преобладават представители на министерства. Според Георгиева за управлението на нашия Сребърен фонд е добре да се ползва опитът на чужди пенсионни фондове, както и експертизата на Световната банка. Лидерът на ДСБ Иван Костов посъветва Дянков да представи в Народното събрание стратегия за управление на държавния дълг и да спечели подкрепата на депутатите. Костов твърди пред "Капитал дейли", че е предложил на Дянков да пусне 3 облигационни емисии за по 500 млн. евро с различни срокове - между 1 и 3 години, между 3 и 5 години и една дългосрочна емисия, например за 10 години. Според него, ако се предвиди възможност и Сребърният фонд да участва в покупката на държавни облигации, останалите инвеститори няма да могат да извиват ръцете на финансовото министерство за високи лихви.

Според повечето коментари финансовото министерство вече е трябвало да подготви и излизане на външните дългови пазари. Дянков обаче твърди, че е готов и само дебне сгоден момент, за да пласира български облигации при възможно най-ниска доходност. Експертите отбелязват, че емитирането на дълг трябва да се готви дискретно и да се направи изненадващо. "Никога не е късно да се заемат пари от външните пазари, но публиката трябва да научи за това действие едва когато то стане факт, в противен случай само ще се даде храна на спекулантите", коментира Владимир Каролов от икономическия екип на НДСВ.

Министър Дянков се надява също, че приватизацията ще докара поне 500-600 млн. лева. Средствата влизат във фискалния резерв. Икономистът Георги Ангелов обаче е скептичен за размера на приходите. Той припомни, че през цялата 2011 г. раздържавяването донесе само 400 млн. лева, и то благодарение на голямата сделка за "Булгартабак". Сега големите надежди са към Българския енергиен холдинг. Очаква се 10-15% от БЕХ да бъдат продадени на борса - нашата или в чужбина, и това да донесе поне 1 млрд. лева приходи. Но подготовката на такава сделка е висш пилотаж и отнема доста време. А работата на Агенцията за приватизация досега не дава основания да очакваме и бум на продажби на държавни активи в идните месеци и попълване на отънелия фискален резерв.

✓ 1,6 млн. лева събрали от НАП–София от закъсали длъжници

<http://novinar.bg/news/16-mln-leva-sabrali-ot-napsofiia-ot-zakasali-dlzhnitci- Mzg2MzszNQ==.html>

1,6 милиона лева са събрали от столичната НАП до края на февруари. Това са суми от принудително събиране на вземания.

През миналата година от принудително събиране на вземания и от продажби на конфискувани активи от НАП-София са събрани 41,6 милиона лева. Увеличението спрямо 2010 г. възлиза на 21,8 милиона лева.

Над 200 имота са сред предлаганите за продан през март. Сред тях има апартаменти, гаражи, както и магазини, складове и административни сгради. На търг ще се продават и леки и товарни автомобили, дори дървен материал.

Един от имотите е с площ от над 31 000 квадратни метра. Върху терена има 7 сгради, в това число производствен корпус, магазини, както и 2 административни сгради. Намира се в столичния квартал "Левски". Който иска да закупи имота ще трябва да брой солидна сума. Наддаването за тях започва от 1,46 милиона лева.

5 склада и административна сграда пък продават в Благоевград. За всеки от имотите обаче трябва да се кандидатства поотделно. Над 11 000 лева е началната тръжна цена за административната сграда. От 9700 до 55 000 лева пък варират цените за складовите бази.

За 93 000 лева се предлага магазин на две от 116 квадратни метра в „Овча купел“. 3 студия в същия квартал също се предлагат на търг. Най-скъпото студио е с начална тръжна цена от 57 000 лева.

Сред колите са Форд за 9000 лева, Хонда Сивик за 4800 лева, както и товарен автомобил Щаер.